

▲ На фестивалній сцені у Свиднику.

Святу зашкодила не лише погода... У Свиднику відбулось 68 Свято культури русинів-українців Словаччини

Поки оцінимо цьогорічне 68 Свято культури русинів-українців Словаччини у Свиднику, що відбулось 29 – 31 липня, вернемось трохи до недалекої його історії.

По 64-те Свято організува-

було байдужим, головне, що будуть мати свій комерційний, далекий від народної культури фестиваль, а не той, котрий дійсно зберігає культуру і традиції народу в своїх програмах. Так цьо-

письменників Словаччини.

Програма Свята продовжувалась о 14 годині у виставковому залі СНМ – Музею української культури прекрасною виставкою відомого фотографа Ладислава

Цупера під назвою *Фотографії та макрофотографії*. Автор підготував для глядачів прекрасні фотографії з різного середовища, карпатської природи, свидницького Свята, макрофотографії старовинного дерева тощо. Для глядачів це була велика художня насолода, і не диво, що його творчість високо оцінили присутні гості: приматорка міста Свидник Марцела Іванчова, голова ЦР СРУСР Павло Богдан, директор СНМ – МУК Ярослав Джоганик, голова РР СРУСР у Свиднику Людмила Ражина. Виставку своїм співом збагатили Галина Мивканич.

З великим задоволенням присутні на виставці глядачі поступово пересувались на міській амфітеатр, щоб оглянути фольклорну програму *Ей, заграй мі, гудачку* – виступ молодих фольклористів, – сценарій та режія Людмила Ражина, Ярослав Крайкович, модератор Іван Рудий, що розпочалась о 18.00 годині. В програмі виступили Лаура Гоншеніцова, Людмила Лукачова, Сабіна Гошкова, Маріана Сувакова,

Людмила Якубчова, Емілія і Катерина Болодянські, сестри Галчикові, гурт Самая Банда, Мишка і Лівія Слуківі, сестри Грицові.

Наперекір назві в програмі було більше штучного ніж народного. І не диво, бо на початку програми було в амфітеатрі 42 глядачів, а в кінці програми 112. Погода була сприятлива, дощу ще не було. Поступово, маленькими групами, глядачі приходили на амфітеатр на другу програму, в якій виступив народний гурт *СТРУНКА*, Домініка Шутякова і тріо *ВИШНЯ* з Кошиць, як гості фестивалю. Їхній виступ був на високому рівні, заграли і заспівали народні пісні з цілої Східної Словаччини – Абова, Земплина, Шариша, русько-українські пісні. З ними співали й присутні глядачі.

На жаль, їх було дуже мало, десь 250. Але поступово приходили, зокрема молодь, бо хотіли побачити і почути Майка Спірїта, який приїхав на Свято з Братислави. Його виступ присутні глядачі (бі-

(Продовження на 2 стор.)

▲ Відома на всю Словаччину орябинська Поляна – постійний учасник Свята.

▲ У програмі Свята у Свиднику і на цей раз домінували народні звичаї.

ли працівники та активісти Центральної ради СРУСР в Пряшеві, а від 65-ого відповідальність за програмні та організаційні питання Свята було перенесено на Свидницьку Регіональну раду СРУСР. Чому до такого стану дійшло? Крім іншого, і тому, що декотрі тодішні представники міста вже почали давати перевагу нововинному русинському фестивалю. Ні трохи не подумали, що для міста Свидник принесло Свято культури русинів-українців, чи не найбільшою мірою якраз Свято пропагувало Свидник по всьому світу. Це для них

му було і на тогорічному 68 Святі, програма котрого розпочалась у п'ятницю дообідньою зустріччю з українськими письменниками в Піддуклянській бібліотеці. За сприяння директора бібліотеки Каміла Бенька та його співпрацівників бібліотека належним чином підготувалась до зустрічі з письменниками, серед яких були гості з України – письменник Василь Густі та видавець Ярослав Фешишин. З українських письменників Словаччини були присутні Степан Гостиняк, Юліус Панько, Надія Вархол та Іван Яцканин, голова Спілки українських

Бесіда з письменниками в свидницькій Піддуклянській бібліотеці

Як у попередні роки, і цього-річну бесіду з письменниками (29.07.2022), яка здійснилась в рамках 68 Свята культури русинів-українців Словаччини, відкрив та вів прозаїк, перекладач, голова Спілки українських письменників Словаччини Іван Яцканин. У вступі він нав'язав на семінар «Криза читання, читання в кризі», який нещодавно відбувся в тій же Піддуклянській бібліотеці в Свиднику. Книга має великий вплив на розвиток думання, фантазії, збагачуванні засобів слів, багато з нас з любов'ю бере її в руки, гортає сторінки, захоплюється її ароматом, ілюстраціями. В дитячій літературі наймолодших читачів радують казки, в яких добро поборює зло, знов старші пізнають природу, історію. Читати потрібно вже із-за того, що книга є незамінна криниця пізнання навколишнього світу та сприйнят-

тя краси, від чого людина стає кращою, ліпшою, поширює свій кругозір. Важко навчити чогось людину, яка взагалі не читає. Проте потрібно повернути любов до читання, до книги, щоб люди спізнавали історію та культуру інших народів і стали більш толерантними. Важливим є не тільки читання, але й багатократне перечитування одної і тої ж самої книги. Сам Яцканин зізнався, що книгу колумбійського письменника Габріеля Гарсія Маркеса «Сто років самотності» прочитав кілька разів, і завжди там знаходить щось чарівне. Це саме можна сказати про роман Івана Нечуя-Левицького «Хмари» (1874) про заробітчан, який свого часу був заборонений. В ньому виразно викреслена, мабуть, як ніде інде, різниця між менталітетом українців та росіян.

Перший ужгородський гість, поет Василь Густі, заступник

голови Закарпатської організації Національної спілки письменників України, який доклав немало зусиль до створення Народного літературного музею Закарпаття, говорив про шлях, яким йде письменник до читача – чи вже посередництвом постійно діючих виставок книг або книжкових фестивалів. Належить до них й фестиваль «Книга-фест», ювілейний, десятирічний якого пройшов в Ужгороді 2021 року. Закарпатський видавці на ньому представили свої найновіші видання, а автори разом з читачами брали участь в творчих зустрічах. Книга є як молитва, наголосив В. Густі, людина, якій тяжко на душі, шукає в ній втіху та пораду, звертається до слова, як до Всевишнього. І рідна мова, отой скарб кожного народу, додає людям силу. Здавалося б, що в часі війни людей не тягне до книги, та ніколи не треба допустити порожнечу в духовному просторі.

Директор ужгородського видавництва *TIMPANI* Ярослав Фешишин, дальший закордонний гість, поінформував, що і наперекір страхітливій війні в Україні видавництво у важких умовах й надалі працює. Поточного року, крім іншого, там узрела світло світу пригодницька повість Івана Яцканина «Капітан із Залізної гори», сторінки якої збагачені топонімами (назвами хотарів, потічків, лук, вершків...) його рідного краю на Бардіївщині.

То чому маємо читати? Світ ще не найшов іншого шляху, як виховати культурну людину без читання.

Надія ВАРХОЛ.

▲ Під час бесіди у Піддуклянській бібліотеці з директором ужгородського видавництва «TIMPANI» Ярославом Фешишином, прозаїком Іваном Яцканином та поетом Василем Густі.

▲ На фестивальній сцені колектив Ольшавчанка.
(Закінчення з 1 стор.)

ля 500) сприйняли з великим натхненням, з яким виступав і сам Майк Спіріт. Не заважав йому ні поступовий

Правда, не все вийшло так, як сценарист та режисер міркував. На нашу думку, декотрі виступи треба було скоротити, зокрема фоль-

но, можна сказати в таких умовах героїчно. Заспівали прекрасні українські пісні, правда, в скорочених своїх програмах. Доц трохи перестав, прибиральниці могли підготувати сцену, щоб міг виступити фольклорний колектив ДЕТВА. І той колектив справився з своїм виступом героїчно. Хоч в скороченій програмі, перед малою кількістю глядачів, показав прекрасні детвянські пісні та танці, але коли танцюристи на сцені падали, повинні були програму закінчити. Так і закінчилась суботня програма Свята. Коли ми розмовляли з детвянцями, вони були нещасливі, що не

▲ Заключна сцена суботньої програми Наші корені.

– МУК Ярославу Джоґанику, вдалось його працівникам швидко підготувати для виступу приміщення ВОЗАРНІ в сканзені. Добре зробили, тому що обидва колективи принесли хоч невеликій групі глядачів прекрасні пісні і звичай Снинщини в чистій пуйдяцькій говірці, гарно сценічно і режійно підготовлені Маріяном Лояном.

Криза веде до загибелі. На тому шляху є й наше прекрасне Свято культури, що організується у Свиднику. Будинок та середовище амфітеатру не є в належному стані, велика небезпека там виступати, його реконструкція та прикриття в далекій перспективі від міста, організування і пропагування Свята лежить на плечах декількох людей. В таких складних умовах готовили Свято Людмила Ражина, Ярослав Крайкович, Марія Пайзинкова, Анна Кнежова та інші, хто їм допомагав

з організаційного боку, в складній економічній ситуації, харчуванні. Всі, хто приклав до його організування хоч би малу пригорщу роботи, заслуговує велику подяку.

Перед шістьма роками Програма рада СРУСР пропонувала організувати Свято в Пряшеві, де для цього створені сприятливі умови, але тодішні члени президії не погодились з тою пропозицією, мовляв: Свидник – це традиція! А ми кажемо: для нас традиція є Свято культури. Може, справді настав час добре продумати, чи і надалі Свято організувати у Свиднику і довести його до повної загибелі, або перенести десь інде (Пряшів, Гуменне, Кошиці), де глядачі його приймуть за своє, русько-українське.

Д-р Петро БЕГЕНІ,
голова програмної ради.
Фото Ладислава Цупера
та СНМ – МУК.

Святу зашкодила не лише погода...

доц, він співав, забавляв молодих людей, сумлінно виконав годинну програму. Але дуже був розчарований низькою участю глядачів. Доц був поступово сильнішим і його виступом програма в п'ятницю закінчилась.

В суботу привітала нас сприятлива погода, не було так жарко, як у п'ятницю, і ми тішилися на суботню програму на амфітеатрі, яка розпочалась о 18. 00 годині під назвою НАШІ КОРЕНІ, – сценарій і режія Анна Кне-

жорні звичай Вечурки та Хрестини, в яких виступаючі багато сиділа за столом і гостилися, а їхні взаємні розмови завдяки недосконалому озвученню сцени не було чути. В кінці програми була зроблена велика пропаґація книжки народних пісень, яку уклав Іван Чижмар. Програма зайво була довшою на 40 хвилин.

Глядачів порадувало б, коли б поруч з місцевою говіркою на сцені було присутнє й українське слово. Спочатку

▲ Маленький музикант.

могли показати глядачам свою програму, таж до Свидника їхали 5 годин.

В неділю від ранку йшов дощ, організатори рішали, що далі робити, чи продовжувати програму або зовсім її відкликати. Таж у Свиднику є Будинок культури, в ньому могла програма продовжувати. Але за словами представників міста в такому короткому часі вони б не встигли підготувати Бу-

▲ Через дощ частина програми Свята проходила у Возарні в музейному скансені.

жова, модератор Іван Рудий. В програмі виступили: Фольклорний колектив Карпатянин з Пряшева та ФК Канаши, фольклорні співацькі групи: Поляна з Орябини, тріо Лелія з Гуменного, Стропковчани, Ольшавчанка, Свидничанка, свидницькі гелігонкари. Задум програми був прекрасний: показати нашим глядачам заповіт св. Кирила і Мефодія, щоб ми зберігали і зберегли для наступних поколінь великий подарунок, який нам залишили солунські брати: віру, культуру, мову, письмо, візантійські церковні традиції, що підкреслила своїм виступом і Марія Которова-Єнчова, яка продекламувала в оригінальній церковнослов'янській мові і в перекладі на словацьку мову перший віршований твір Проглас. В такому дусі велась і програма НАШІ КОРЕНІ. Поступово приходив дрібненький дощ, але виступаючі старалися показати свої виступи щонайкраще.

▲ Відкриття виставки фотографій Ладислава Цупера в СНМ – МУК. На фото (справа): Ярослав Джоґаник, Павло Богдан, Марцела Іванчова, Ладислав Цупер.

і в суботу прийшло в амфітеатр біля 80 глядачів, поступово ми їх нарахували до 200, коли виступали гості з України – капела бандуристок ГАЛИЧАНКА з м. Дрогобич та Петро Закамарок з Сербії. Під час їх виступу дощ сильнішав, глядачі поступово відходили, але співаки поводитись дуже чем-

диноку культури. І так знайшлося інше рішення, яке б дозволило виступити хоча б тим колективам, котрі вже були на дорозі у Свидник. Це були фольклорні колективи ШИНЯВА та СТУЖИЦЯ з Снини. Інші колективи вдалось організаторам попередити, щоб у Свидник не їхали. Дякуючи директору СНМ

▲ Письменники поклали квіти до пам'ятника Олександрові Павловичу у Свиднику.

Зміни в керівництві РТВС

З першого серпня 2022 року в керівництві Радіо і телевізії Словацьчини настають зміни. Любош Махай очолить Радіо і телебачення Словацьчини (RTVS) після Ярослава Резніка.

Ім'я дотеперішнього директора Ярослава Резніка в колах русинів-українців найчастіше пов'язують з перенесенням і ліквідацією Пряшівської радіостудії з Пряшева до Кошиць. З такою ознакою він відходить у минувшину. Видно, виконав волю когось вищого. Негайно після закінчення вищої школи він постійно був директором – спочатку директором Регіональної студії Словацького радіо в Кошицях (1993), потім центральним директором радіо (1997). В 2001 році його знову було призначено директором Словацького радіо. Коротко був радником у Міністерстві культу-

ри СР. Згодом стає директором пресагенції ТАСР (2007) і знову працює на посаді директора РТВС з 2014 року. Генеральним директором РТВС став після ухвалення парламентом його кандидатури у 2017 році.

Додаймо, що Ярослав Резнік закінчив пряшівський Філософський факультет УПІШ, де вивчав словацьку та українську мови.

Наша громадськість правом сподівається (як підкреслив і VIII з'їзд СРУСР), що нове керівництво РТВС належним чином відгукнеться на домагання русинів-українців і буде презентувати їх життя і діяльність на рівні з презентацією діяльності інших національних меншин Словацьчини, в тому числі у головних вістях першого каналу РТВС.

Літні канікули – вода, природа, дитячі табори, туристичні походи з батьками чи

гарячі морські пляжі – належать, без сумніву, дітям, що відпочивають після 10 місяців року, проведених в шкільних партах.

На жаль, дітям в Україні не до відпочинку. Там за 5 місяців повномасштабного вторгнен-

Діти – ангели

пити на галузки молодого деревця бузку, і так дати до відома цю болючу правду. Та-

ку акцію уже проведено в Кошицях, Жиліні і Братиславі.

Діти біженців виготовили і помістили в залі прашівського Центру української культури десятки малюнків з темою їхніх переживань з

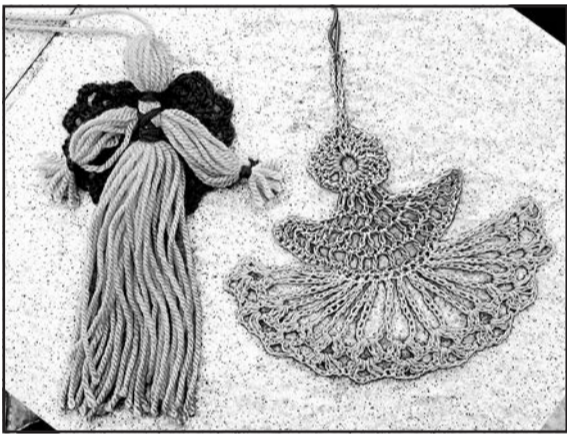

▲ Ласкавим словом до українських дітей звернувся голова Центральної ради СРУСР Павло Богдан.

ня Росії, загинуло більш ніж 350 дітей, а це щодня зростає.

Товариство жінок біженців від війни з України за ініціативи Віталія Тужеляк-Мослієвої вшанували пам'ять цих дітей оригіналь-

приводу війни, втечі з рідної країни, переживань без батьків, які повинні були залишитись воювати з російським ворогом. Малюнки говорять про ніжну душу дитини. Там сердечка в синьо-жовтих кольорах, синьо-жов-

ним способом. Власними руками вив'язали жовто-блакитних ангеликів стільки, скільки було вбито маленьких українців.

За присутності більш ніж 50 дітей з батьками – біженцями з України, які знайшли притулок тут у нас, прийшли на двір будинку Словацько-українського культурно-інформаційного центру в Пряшеві по вулиці Янка Бородача, 5, щоб разом цих ангеликів прикри-

ті метелики, голуби, смайлики, ніби туга за усмішкою, клатки розірваних синіх і жовтих папірців, що може означати розірвані родини, душі, рідна земля.

Згадана жіноча група біженців підготувала пакунки з різними дитячими забавками, солодощами, щоб хоч трохи дати привід дітям для усмішки і заспокоєння.

Єва ОЛЕАР, Пряшів.

Президентка Словацької Республіки Зузана Чапутова 8 травня 2022 року присвоїла нагороди діячам суспільного, культурного та спортивного життя Словаччини. Серед нагороджених були Марія Мачошко та Сергій Копчак. Улюблену співачку народних пісень Марію Мачошко було нагороджено медаллю Президента СР за визначні заслуги в розвитку Словацької Республіки в галузі культури.

Радусь, що Марія Мачошко постійно присутня в культурному просторі Словаччини. Особливий інтерес для нас становить те, що вона з великою охотою виступає у програмах, організованих Союзом русинів-українців Словацької Республіки.

Оперного співака (бас) і педагога Сергія Копчака було нагороджено Орденом Людовіта Штура II ступеня (Rad Ľudovíta Štúra II. triedy) за позачергове поширення доброго імені Словацької Республіки за кордоном.

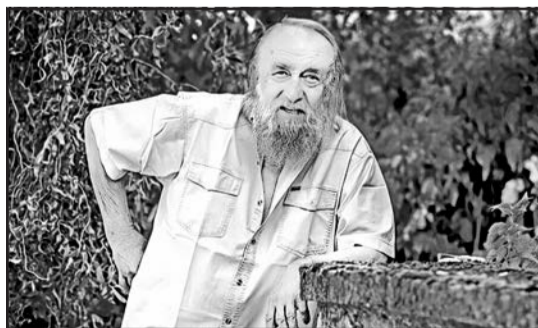
Сергій Кочак і на цей раз виявився вірним своїм засадам – якомога менше контактувати з мас-медіа, тому на публіку потрапляють лише дуже скупі відомості з його особистого життя. Проте саме йому пощастило досягти того, що не вдавалось багатьом

Оперний співак прославив Словаччину у світі Сергій Копчак про своє життя і діяльність

талантам: 24 сезони безперервно виступав на підмостках всесвітньо відомої оперної сцени Нью-Йорка («Метрополітен-Опера»).

Сергій Копчак народився 3. 04. 1948 р. в с. Дячів, округ Сабінів. Заслужений артист Чехословаччини (1983). Лауреат цілого ряду міжнародних премій. Закінчив Консерваторію у Кошицях (1968; кл. скрипки). Удосконалював майстерність у Високій школі музичного мистецтва у Братиславі (1968–70; кл. співу), Державній консерваторії у Софії (1970–71). Під час навчання стажувався у театрі «Ла Скала» (м. Мілан, Італія) та Віденській опері. Працював в операх у Банській Бистриці (1971–72) та Кошицях (1972–74). У 1974–96 – соліст Словацького національного театру у Братиславі. Водночас в 1997–99 рр. викладав на музичних курсах у Пещанах, а також був позаштатним професором Високої школи музичного мистецтва в Братиславі. Зрілу техніку голосу поєднував із доско-

налим артистичним виконанням. Виступав на оперних сценах Нью-Йорка («Метрополітен-Опера»), Чикаго, Бостона, Філадельфії, Лос-Анджелеса (США), Буенос-

Айреса, Парижа, Лондона, Відня, Києва, Одеси.

Партії: Лепорелло («Кам'яний гість» О. Даргомижського), Князь Грьомін («Євгеній Онегін» П. Чайковського), Досифей, Борис, Пимен, Варлаам («Хованщина», «Борис Годунов» М. Мусоргського), Борис («Катерина Ізмайлова» Д. Шостаковича), Кончак («Князь Ігор» О. Бородіна), Дикий («Катя Кабанова» Л. Яначека), Коллін,

У Ждині відбулась ювілейна «Лемківська ватра»

У лемківському селі Ждиня в Польщі 22 – 24 липня 2022 року відбувся ювілейний, 40-й фестиваль «Лемківська ватра».

Учасники фестивалю мали можливість любоватись виступами співацьких, танцювальних і музичних колективів і солістів з Польщі, України та Словаччини. Поруч з художньою програмою гості мали можливість відвідати майстер-класи, брати участь у дискусії, бути присутніми в авторських презентаціях й виставках народного ремесла. Також традиційно відбулись богослужіння для віруючих православної і греко-католицької церкви.

Учасники фестивалю вшанували пам'ять жертв операції «Вісла» 1947 року, в рамках якої були депортовані тисячі українців-лемків з своїх прабатьківських земель. Вони поклали квіти до хреста на меморіалі пам'яті українців з Лемківщини, Надсяння, Підляшшя і Холмщини, яких депортував комуністичний режим. Учасники фестивалю також вдарили у символічний дзвін, вшанувавши пам'ять жертв подій 1947 року та сучасної війни в Україні.

Зазнавши насилля і примус, лемки особливо цінують тих, які борються за єдність всіх лемків-русинів-українців.

У фестивалі «Лемківська ватра» взяла участь делегація Союзу русинів-українців СР на чолі з головою Центральної ради Союзу Павлом Богданом.

-р-

Фото Ладислава Цупера.

ся про заборону навчання, хоча ніякої посвідки не письми не було. Тому він подав заявку до театру в Банській Бистриці. Згодом він потрапив у Відень, звідки повела пряма дорога в США, де вповні розкрився його талант оперного співака.

На питання журналістів – чи дуже важко потрапити на найпрестижнішу оперну сцену світу – він без всяких прикрас відповів:

– У вас повинен бути абсолютний точний інструмент. Десятки інших людей чекають, щоб зайняти ваше місце, навіть якщо ви зробите невелику помилку. Ви не можете собі цього дозволити. Такого не буває. Адже ти на вершині світу, що вимагає жорсткої дисципліни.

В інтерв'ю він не заперечив свої національні корені.

– Vy máte ukrajinský pôvod. Kde ste sa vzali na Slovensku?

– Nepátral som po tom. Som východniar a rodičia mi dali ukrajinskú národnosť aj školu.

У Сергія Копчака двоє дітей. Більшість часу проводить на селі.

Жінка не дуже охоче проводить час на обійсті, хоч іноді завітає сюди, – каже він.

Дж.: ЕСУ,

Na operu už nechodí,

Plus 7 dní, 21.7.2022, str. 28-30.

Урочистий концерт до 50-річчя Музично-драматичного ансамблю ім. Тараса Шевченка

Від листопада 2021 року, коли колективу здійснилося 50 років, із-за пандемії Covid-19 декілька разів відкладуваний концерт ансамблю нарешті здійснився 29.6.2022 р. у Великому залі Будинку культури Братислава – Ружинов, де ансамбль діє. Концерт відбувся під патронатом голови Міського району Ружинов інж. Мартіна Хрена.

Крім концерту, колектив до свого 50-ліття випустив репрезентативний бюлетень як хроніку своєї діяльності.

З великою відповідальністю та любов'ю вступне слово до концерту готувала Ольга Грицак-Шерегій, дочка засновника ансамблю та його найстарша членка. Але, на жаль, ця чудова жінка, велика прихильниця ансамблю, його драматург, режисер, декламатор, організаційний керівник – одним словом, душа колективу, нас назавжди покинула 21 квітня цього року. Це величезна втрата для колективу, який ніколи не забуде її величезний внесок в його діяльність.

Саме тому концерт розпочався відео-згадкою про цю виняткову жінку, яка дуже хотіла продекламувати на концерті уривки з творчості Тараса Шевченка. Пам'ять Ольги Грицак присутнім шанували хвилиною мовчання.

Діти Недільної української школи в Братиславі під керівництвом Марії Рибак привітали ансамбль емоційними словами та українськими піснями *Гей, соколи та Ой у лузі червона калина*.

Іхній виступ збагатили вихованці Київської академії танцю ім. Сержа Лифаря та Харківської хореографічної школи з композицією *Україна*.

Далі концерт продовжував уривками з вибраних творів репертуару ансамблю під диригуванням Ладіслава Саболчака. Глядачі побачили сцену з *Чертівнянського весілля* Юрія Августина Шерегія, пісню *Ой, я дівчина Наталка* з опери *Наталка Полтавка* Миколи Лисенка заспівала Марія Шмелкова за супроводу групи *SeLena-Music*. У виконанні хору прозвучали пісні з *Комарика* – *полюбовника* Степана Ладжинського, з опери *Танго для тебе* братів Шерегіїв дуєт *Мандрівати по Говерлі* заспівали Александра Мікушова та Михайло Калиняк. В репертуарі ансамблю була і опера Миколи Аркаса

Катерина, уривок з якої також прозвучав на концерті.

З бурхливими оплесками прийняла публіка дуєт Одарки та Караса з опери Семена Гулака-Артемівського *Запорожець за Дунаєм* у виконанні професійних оперних співаків – Рузани Чабанової з київської опери та Мартіна Мікуша – члена Словацького філармонічного хору. Так само публіка реагувала і на *Молитву* з цієї ж опери зі солістом Миколом Ердиком зі Словацького філармонічного хору. Високий рівень показали професійні музиканти – акордеоніст Раймунд Каконі, скрипалі Ігор Коцаба та Адам Галас, корепетитор Словацького національного театру Бранко Ладіч, Еуген Прохац – віолончель, Юрай Буріан – гітара, Ріхард Мразік – перкусія.

Приємним освіженням був виступ музичного гурту *Чуєш, брате мій*, в якому солісти Шевченківців Александра Мікушова, Валерія Домінікова, Микола Ердик та Мартін Мікуш під професійний музичний супровід заспівали українські народні пісні в чудовій обробці Любіці Чековської.

Концерт закінчився виступом гостей – Українського народного хору *Карпати* з Кошиць з диригентами Левком Довговичем та Святославом Довговичем. Супроводив їх оркестр *Музика Ювеналіс* з диригентом Ігорем Довговичем.

Карпати та оркестр до Братислави принесли кусочок їх мистецтва, за що їм належить від Шевченківців велика подяка, так само і за прекрасне вітання, яке зачитав Левко Довгович.

Для ювілярів була честь закінчити свій урочистий концерт спільно з *Карпатами* та окрестром *Музика Ювеналіс* під диригуванням Левка Довговича спільними піснями *Реве та стогне Дніпр широкий* на слова Т. Шевченка в обробці В. Косенка та *Молитвою за народ* Миколи Лисенка.

Юрій Мушка передав окремим членом колективу почесні грамоти.

Модератори вечора Марта Каконі та Михайло Калиняк попрощалися з присутніми з надією, що до колективу завітають нові, молоді члени, щоб скарби невичерпної української культурної спадщини поширювали та пропагували дома і за кордоном хоч би дальших 50 років.

Марта КАКОНІ.

Заступник міністра закордонних справ Чеської Республіки Мартін Дворжак у Твіттері 5.8.2022 року написав таке зізнання: «Věděli jste, že v Praze byla ukrajinská ambasáda už v letech 1919-22? Já do nedávna ne. Tehdy ještě Ukrajina svůj boj o nezávislost prohrála. Včera jsme s velvyslancem Perebij-nisem odhalili pamětní desku upomínající na tuto kapitolu historie vztahů mezi našimi zeměmi. Slava Ukrajině!» <https://t.co/28a7kVPkAi> / Twitter.

Для українських читачів, які не володіють чеською мовою, ці слова наводимо у перекладі на українську мову. Вони звучать так: «Чи знали ви, що українське посольство в Празі було ще в 1919-22 роках? Я не знав донедавна. Тоді Україна ще програла боротьбу за незалежність. Вчора ми з послом Перебийносом відкрили пам'ятну дошку на честь цієї сторінки в історії відносин між нашими країнами. Слава Україні!»

Мартін Дворжак – відомий чеський політик, дипломат, економіст і публіцист. В 1990 – 1998 рр. був приматором (мером) міста Градець Кралове.

-мі-

Чеська Республіка пам'ятає славні сторінки історії

Новини культури

• У Мюнхені з'явилася можливість безплатно отримати українськомовні дитячі книжки. Генконсульство України в Мюнхені (Німеччина) отримало від Фонду Кербера (Körber-Stiftung) дитячі книжки українською мовою для дошкільного та молодшого шкільного віку, які можна отримати безплатно.

• На Фестивалі культурної спадщини в Канаді відкрили Український павільйон.

У канадському місті Едмонтон на найбільшому у Північній Америці Фестивалі культурної спадщини, у якому беруть участь понад сто національних експозицій, відкрили Український павільйон.

• У Північній Македонії провели Український день. У Північній Македонії в межах всесвітнього відомого міжнародного культурно-мистецького заходу «Охридське літо» відбувся Український день, який активно висвітлювали македонські мас-медіа.

• У Нідерландах йде фотовиставка «Після вторгнення». У центральній галереї Binnenhofzaal у Гаазі 4 серпня стартувала фотовиставка під назвою «Після вторгнення», на якій представлені 25 світлин видатних українських фотографів, що документують жахливі наслідки російського повномасштабного вторгнення.

• У Празі у вільний доступ виклали сотні художніх творів української еміграції. Словацька бібліотека у Празі виклала у вільний доступ колекцію художніх творів української еміграції, яка

нараховує 484 роботи 53-х митців.

• Львівський «Дударик» вразив латвійців своїм співом. У Ризі закінчився волонтерський тур «Стій з Україною» державної академічної чоловічої хорової капели «Дударик» (Львів), було дано чотири концерти.

• В Угорщині відкрилася фотовиставка «Україна: наслідки війни». У День Української Державності та День Хрещення Київської Русі в артгалереї House of Lucie в Будапешті відкрилася виставка робіт відомої фотохудожниці Паули Бронштейн «Україна: наслідки війни».

• Канадський фонд оголосив програму підтримки українських митців. Приватна благодійна організація Фондація Гнатишина, заснована 24-м генерал-губернатором Канади Рамоном Джоном Гнатишином, оголосила програму підтримки українських митців в часи війни.

• У Румунії на фестивалі лунали українські весільні пісні. У приміщенні Союзу українців Румунії (СУР) у Вишівській Долині в Румунії відбулася подія «Свято української весільної пісні», на сцені якого виступали танцювальні та вокальні ансамблі.

• У Нью-Йорку розпочався фестиваль українського сучасного кіно. У Нью-Йорку (США) розпочався перший Літній фестиваль сучасного українського кіно у рамках Всесвітнього благодійного кіномарафону на підтримку України, який до 31 серпня буде про-

ходити в Українському інституті Америки.

• До бібліотеки Оттави прямує колекція україномовних книг. Бібліотека Оттави незабаром отримає колекцію україномовних книг, безплатно доступних усім жителям міста.

• У Португалії презентують книгу про тисячолітню історію державотворення України. З нагоди відзначення Дня Української Державності в Лісабоні відбудеться віртуальна презентація книги «Українська державність: історико-правничі нариси», присвяченої тисячолітній історії державотворення в Україні.

• У Будапешті відкривається виставка робіт відомого українського кераміста.

В артпросторі Кахан у Будапешті (Kahán Art Space Budapest) 25 липня було відкрито виставку робіт відомого українського кераміста Юрія Мусатова.

• Свято української пісні і танцю. Союз українців Румунії (СУР) організував у населеному пункті Бистрий, що у повіті Марамуреш, подію «Свято української пісні і танцю».

• Союз українців Румунії провів пісенний фестиваль. Комітет Бухарестської філії Союзу українців Румунії (СУР) організував третій Фестиваль традиційної пісні «Червона ружа трояка».

• Росія скоїла 417 воєнних злочинів проти культурної спадщини України - МКІП.

Міністерство культури та інформаційної політики України зафіксувало 417 епізодів воєнних злочинів росії проти української культурної спадщини.

УКРІНФОРМ.

Сергій Жадан отримав престижну німецьку премію

Український письменник Сергій Жадан став лауреатом німецької премії Ганні Арендт «за політичне мислення».

Журі премії назвало Сергія Жадана «великим оповідачем, який продовжує традицію центральноєвропейської літератури та водночас революціонізує її».

«Погляди, які Сергій Жадан пропонує своїм читачам на українське суспільство, те, як він розповідає про виживання у

війні, є унікальними в новітній європейській літературі», – вважає журі. Згадало журі й музичний талант Жадана та його рок-гурт «Собаки в космосі».

В свою чергу, Сергій Жадан подякував журі за цю нагороду і наголосив, що нині всі нагороди, отримані українським мистецтвом у світі, є передусім на-

городами мільйонам українців.

Премія Ганні Арендт присуджується Фондом Генріха Бюлля у співпраці з містом Бременом, вона становить 10 тисяч євро. Нагорода буде вручена 2 грудня 2022 року в ратуші міста Бремена.

<https://zaxid.net/news/>

Окупанти спалили всі книжки

Окупанти спалили всі книжки з бібліотеки храму Православної церкви України Петра Могили в Маріуполі.

Дослівно: «В Храмі УПЦ Петра Могили за наводкою та сприянням посів РПЦ в Маріуполі була вилучена та спалена на подвір'ї Храму вся велика бібліотека, зібрана волонтерами та благодійниками», – заявив радник Міського голови

Маріуполя Петро Андрющенко. Зазначається, що бібліотека містила декілька унікальних примірників україномовних видань, які тепер втрачені назавжди.

Храм Петра Могили побудований за підтримки містян та внесений в Книгу рекордів України, що містить найбільшу кількість петриківського розпису.

«Українська правда».

Музейники з Рівного оцифрували «Євангеліє» 1636 року

«Євангеліє» XVII століття перевели в електронний формат у Рівненському обласному краєзнавчому музеї.

Про це повідомила завідувачка сектором впровадження цифрових технологій музею Ольга Морозова.

«Це перше друковане «Євангеліє», що вийшло на теренах сучасної України. Видане воно у Львові у 1636 році, на замовлення Львівського братства. Друкар – Михайло Сльозка. У книзі багато ілюстрацій, ошатний титульний аркуш. Граюри чотирьох Євангелістів відтиснуті з дощок, зроблених

майстрами з кола знаного друкаря і видавця XVII століття Памви Беринди, а можливо, і ним самим. Все це ми оцифрували й відтепер переглянути давнє «Євангеліє» можна на сайті музею», – розповіла Морозова.

За її словами, нині в Рівненському обласному краєзнавчому музеї зберігається понад 100 стародруків, датованих до 1800 року. Це розкішні фоліанти, що мають 300-800 сторінок. Їх поступово переводять у цифровий формат.

Укрінформ.

Іван Брадач народився 14 лютого 1732 р. Учився в Камйонці, Спискій капітулі, в Левочі, в духовній семінарії в Трнаві. 1756 р. став священником у Росвигові, 1760 р. – архidiaконом кафедрального собору у Мукачеві, генеральним вікарієм і одночасно інспектором епархіальних шкіл. Зберігся циркулярний лист І. Брадача до сільських парохів від 1762 р., яким він строго наказував пильно навчати дітей грамоті і щоденним молитвам. 1764 р. епархія відправила його до Відня своїм постійним представником. Його завданням було підкреслювати у придворних колах необхідність і корисність для держави самостійності Мукачівської епархії.

Ієрархи Мукачівської епархії в протистоянні з претензіями на юрисдикцію над ними Егерського архієпископства гостро потребували історично обґрунтовану аргументацію. Спеціалістів для написання такої аргументованої історії в епархії ще не було. Тому єпископ М. Ольшавський за посередництва Івана Брадача, на той час архidiaкона мукачівської єпископської церкви, звернувся по допомогу до радника імператриці Марії-Терезії словака Адама Францішка Коллара, автора програмної книги, спрямованої проти паразитизму угорського дворянства. 1748 р. він вийшов з ордену єзуїтів, став директором Придворної бібліотеки у Відні, здійснив визначний внесок у розробку шкільної реформи, сформулював основні принципи абсолютистської влади, зокрема право монарха на законодавчу ініціативу при запереченні верховенства станових прав дворянства. Саме він взявся написати трактат з історії русинів як цілісну аргументацію автономності Мукачівської епархії перед папським престолом. На основі наданих йому І. Брадачем документів А. Ф. Коллар написав об'ємну працю «Про походження, розвиток і життя Русинів Угорських» (Humillium promemoria de ortu, progressu et in Hungaria incolatu gentis Ruthenicae).

В січні 1765 р. М. Ольшавський скликав епархіальний собор, що

Іван Брадач – церковний та освітній діяч Минає 290 років з дня народження і 250 років з дня смерті (14.2.1732, Ториски – 5.7.1772, Мукачево)

прийняв рішення звернутися до королеви й імператриці Марії-Терезії з проханням про захист від Егера. Марія-Терезія своїм листом заборонила Егерській архієпископській канцелярії втручатися у внутрішні справи Мукачівської епархії.

17 липня 1767 р. іменованій Марією-Терезією Мукачівським єпископом. 27 січня 1768 р. затверджений Папою Климентом XIII. Рукоположений 20 квітня 1768 р. у Марія-Повчі Варадинським єпископом Мелетієм Ковачем. Те, що владика не був обраний духовенством, викликало проти нього сильну фронт.

Будучи з 1768 по 1772 р. єпископом Мукачівським, І. Брадач продовжив просвітницьку політику М. Ольшавського. Ще будучи головним мукачівським вікарієм, І. Брадач наказав у 1762 р. усім священникам і дякам, щоб вони послали синів до Мукачівської духовної школи, а на тих, які відмовлялися, щомісяця накладав штраф в один золотий.

І. Брадач вимагав, щоб дяки в селах вчили дітей грамоті і основам християнства. Його звинувачували в невідповідності догмам католицької церкви і доповіли про це імператорській канцелярії. Скоріше всього це була помста І. Брадачу угорських католицьких ієрархів за його активність. Марія-Терезія видала указ, що забороняє завезення кирилических книг до монархії як «схизматичних». Але в той час чимало підданих користувались кирилицею (серби, русини, румуни), тож одна тільки заборона справу не вирішувала. Заслуга І. Брадача в тому, що він намірився відкрито поставити питання про заснування кирилическої друкарні. За вирішенням цього важливого питання він звернувся до графа Шенборна. 1764 р. граф письмово звернувся до владних структур за

Сторінки минулого (61)

ВЕЛИКІ СЛЕМЕНЦІ – VELKÉ SLEMENCE (окр. Михалівці)

Границі держав часто мінялись. Тому не диво, що окремі села знаходились в різних державах, хоч вони не міняли свого місця розташування. Так це було й у Великих Слемецях. Це угорське село. Розміщене воно на самому словацько-українському кордоні – з словацької сторони це Великі Слемеці, з українського – Малі Селменці знаходяться в Ужгородському районі Закарпатської області України. Слемеці (Селменці) були завжди одним селом, проте після закінчення Другої світової війни в 1946 році село було розділено між СРСР і Чехословаччиною навпіл. Більша частина, Великі Слемеці, опинились в Словаччині, менша частина – в Україні. Словацький

режисер Ярослав Войтек зняв документальний фільм про історичну абсурдність поселення. 72-хвилинний фільм «Кордон» (Hranica) був знятий між 2001 та 2007 роками.

В переписі 2011 року у Великих Слемецях проживало 616 жителів, з них 529 угорської національності, 26 словацької, 40 ромської, 1 чеської, у 20 осіб не була встановлена національність; 232 жителі це греко-католики, 200 римо-католики, 2 євангеліки, 152 реформати, 10 осіб без віросповідання, у 20 осіб не було встановлено належність до будь-якої церкви.

Перепис населення, який відбувся в Словаччині у 2021 році, не фіксує українську присутність у селі: із 588 жителів більшість складають жителі угорської національності – 474, словацької – 58 і ромської – 20. У 36 жителів не була встановлена національна при-

Обстріли Святогірської лаври

Нещодавні обстріли столиці України та Свято-Успенської Святогірської лаври на Донеччині були безглуздими образами для народу України, а також для українського уряду.

Про це заявив речник Державного департаменту Сполучених Штатів Америки на брифінгу.

«Була низка прикладів жорстокості Росії, коли нам доводило-

ся ставити питання: чи була це якась військова ціль, чи це була просто спроба тероризувати населення України. Атаки, які ми спостерігали останніми днями, звичайно, не обмежуються столицею», – наголосив Прайс.

За його словами, у посольстві США в Києві зазначили, що російського обстрілу зазнала історична православна пам'ятка у Доне-

належність. Про присутність віруючих східної церкви в селі свідчить існування греко-католицької церкви Сошествія Святого Духа (1886). Виникнення самостійного приходу у Великих Слемецях благословив Пряшівський єпископ Павло Петро Гойдич в 1946 році. В селі існує храм реформованої церкви і римо-католицька каплиця. Філіалки приходу східної церкви знаходиться у селах Прукта і Руська. До греко-католиків у Великих Слемецях зголошується 190 віруючих, до римо-католиків – 183, євангеліків – 11, реформатів – 124, без релігійної приналежності вважає себе 41 особа.

Отже, в минулому тут переважали віруючі східного обряду, хоч сучасні історики цей факт обходять. Як відомо, Ужгородська унія 1646 року, на основі якої постали уніати, згодом греко-католики, була укладена для русинів (українців), а не для інших національностей. Саме русини тут найшвидше підлягли асиміляційним процесам і втратили свою первісну національну ідентичність.

-мі-

цьку на сході України, священне місце в Україні, що служило придулом для мирних жителів, які втікали від початку жорстокої війни в Україні.

«Ці напади були безглуздими образами для народу України, а також для українського уряду», – підкресли речник Держдепу.

В результаті обстрілу загинули четверо монахів та ще четверо отримали тяжкі поранення.

Духовний фронт України.

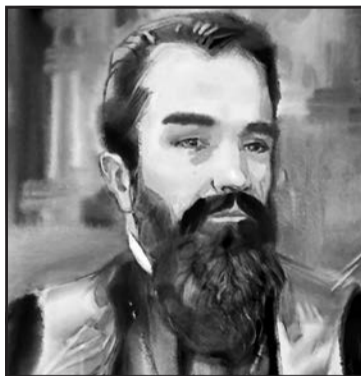
19 вересня 1771 р. буллою папи Римського Климента XIV «Exitia Regalium Principum» Мукачівську епархію проголошено самостійною.

У спадщину від М. Ольшавського залишилася будова епархіального будинку у Мукачеві. І. Брадач об'їздив у ньому чотири кімнати і ще 1768 р. оселився у новій резиденції, хоч сам будинок ще лишався недобудованим. Під час відвідин цесаревичем Йосифом 1770 р. Мукачева він на подив найвищих військових чинів особисто розмовляв із присутнім там єпископом І. Брадачем, але відкинув пропозицію Шенборна відвідати його палац. Проте напружена боротьба далася взнаки. І. Брадач схилявся відмовитися від єпископського сану. Тодішній архidiaкон А. Бачинський відговорив від цього: «Всякий єпископ у Божій церкві наче той шкіпер під час бурі й негода повинен бути готовим загинути враз з кораблем». Одразу ж після канонізації епархії І. Брадач зібрав при кафедральному храмі у Мукачеві сім архidiaконів, розкиданих по цілій епархії і створив з них консисторію, тобто дорадчий орган при владі для здійснення управління епархією. На кожного члена консисторії владика виклопотав по 300 флоринів щорічної дотації від держави. І. Брадач планував також спорудити у Мукачеві семінарію.

4 липня 1772 р. І. Брадач помер у Мукачеві на 41-му році життя. Високо оцінюючи цього ієрарха, М. Лучкай зазначив: «В єпископа Іоана помітною рисою є його надзвичайна любов до ближніх, передусім до бідних, зокрема до священницьких вдовців і сиріт. Він годував і зодягав у своєму домі багато сиріт, а після її піклування про їхнє навчання. Одне слово, єпископ Іоан визначався понад усіх своєю доброчинністю».

Сєргій ФЕДАКА

«3 історії християнства на Закарпатті», Ужгород, 2013 р.

ся значна кількість книг. Цей процес був настільки важливим у суспільно-політичному житті, що став спеціальним предметом дослідження як вітчизняних, так і зарубіжних істориків. О. М. Рудловчак правильно відзначає, що завезення літератури із східнослов'янських земель було «діючою зброєю закарпатських українців проти денационалізації». У тих умовах навіть «при наявності суперечливості його змісту та суперечливості тих настанов, з якими його різні угруповання сприймали й розповсюджували», він мав позитивне історичне значення. Адже ознайомлення з літературою зі східнослов'янських земель сприяло усвідомленню закарпатськими русинами свого етнічного походження.

1770 р. імператриця надала віденському друкареві Йосифу Курцбекові (т. зв. Іллірійська друкарня) право і привілей друкувати всі кирилическі книги для народів монар-

хії. В дійсності Іллірійська друкарня друкувала книги для сербів, бо саме в до-ставці кирилических книг проявилась конкурентна боротьба між Росією і Австрією в завоюванні симпатій сербів. Із п'ятдесяти титулів книг, підготовлених і виданих друкарнею Курцбека, до кінця XVIII ст. тільки три призначались для русинів Угорщини. Та і цією обмеженою можливістю скористався І. Брадач. В 1770 р. видав укладений ним «Букварь или руководіе хотящим оучитися письмены руско-славенскими книгъ».

Буквар був укладений І. Брадачем у відповідності з київськими взірцями. О. Мишанич довів, що буквар 1770 р. – видання Києво-Печерської лаври. В Україні цей буквар не зберігся, а один його примірник зберігається у Празькому Національному музеї. Цензори за цим побачили схизматичність Мукачівської епархії. І. Брадач був звинувачений у «проявах симпатії до православ'я». Імператриця Марія-Терезія наказала спалити тираж «Букваря». Разом з «Букварем» І. Брадач видав «Сборник молитв київського ж взірця. В результаті був звинувачений у невірності римському апостольському Престолу, оскільки вірник «з читання такого роду книги шукатиме віру в Москві», тобто звертатиме свої погляди до одноплемінників за Карпатами. Змушений був публічно, принизливо скласти клятву «сповіді віри». Гоніння і приниження підірвали здоров'я єпископа.

Тим часом Віденська придворна канцелярія все ж звернулася до новообраного папи Климента XIV з рекомендацією відокремлення Мукачівської епархії. Вже 3 квітня 1771 р. видано «Декрет австрійської імператриці про заборону збору податків Егерським єпископством на території Мукачівської епархії». Саме за І. Брадача

Чарівний світ голосу Аріни Домські

Попри активну сценічну діяльність не всім українцям відоме ім'я цієї співачки. Але завдяки Інтернету та соціальним мережам, публікаціям в українських та зарубіжних ЗМІ про неї з кожним днем дізнаються все нові тисячі глядачів.

У 1984 році в сім'ї Домських в Києві на світ Божий появилось дитя. Батькам і не снилося, що новонароджена дівчинка, ім'я якій дали Аріна, ще зовсім юною підкорить світ. Бог нагородив її особливим талантом – чарівним і мелодійним голосом, яким вона вабить усіх, хто її слухає.

Музикою Аріна захоплювалася з дитинства. З восьми років співала у хорі дитячого академічного ансамблю, виконуючи духовну, академічну і народну музику. Багато гастролювала, брала участь в різних вокальних конкурсах. Була солісткою ансамблю, працювала деякий час хормейстером.

Після закінчення 9 класів вступила і закінчила з відзнакою Київське музикальне училище імені Р. М. Глієра, вищу освіту отримала в Київській Національній музичній академії імені П. І. Чайковського.

На формування її творчої особистості значний вплив мали Катерина Мамчур – завідувачка кафедри академічного співу музикального училища, та Діана Петриненко – народна артистка СРСР, професорка кафедри академічного вокалу, від яких перейняла мистецтво співу. Вони зуміли прищепити Аріні велику любов до музики. Аріна Домські завдячує їм своїми творчими зверненнями.

Після закінчення закладу Домські робить перші спроби в реалізації сольної кар'єри. В 2007 році Аріна стає учасницею першого сезону української версії шоу «Фабрика зірок», випускає свій перший сингл і кліп «Нікто не виноват».

Але скоро покидає це шоу, починає активно гастролювати, знімає свої відеокліпи. Аріна пише музику і співає декількома мовами, її репертуар містить пісні італійською, англійською, французькою, українською, російською, чеською, латиською та китайською мовами. Аріна Домські – єдина виконавиця в Україні, яка ще з 2011 року працює в жанрі classical crossover. У лютому 2022 року про цей музичний жанр на ютуб-каналі української співачки вийшов великий документальний фільм у двох частинах. Аріна донесла глядачам історію виникнення classical crossover, його особливості та яскравих представників, звернула увагу на проблеми, з якими мають справу виконавці цього жанру, сприйняття та розвиток поки що не доволі популярного, але перспективного музичного напрямку в Україні. У стрічці знімалися музичний оглядач Ігор Панас, аргентинський музичний журналіст Лучано, Цзо Кемен, СЕО китайської

продюсерської компанії Summer.

Велика заслуга Аріни Домські в тому, що вона бажає оперне мистецтво зробити доступним для будь-якого слухача, дає можливість відвідувати оперні вистави на великих

світових сценах і на різних концертних майданчиках, а водночас і через сучасні засоби масової інформації (радіо, ютуб, фейсбук). Тому оперні партії є першою частиною її концертної програми, а друга частина – це український народний мелос, пісні, які несуть неповторний чар, свою невідчужу красу, надихають мелодійністю. Це зокрема всесвітньовідомий «Щедрик» Миколи Леонтовича, який Аріна заспівала на найбільших оперних сценах Німеччини, Іспанії, Греції, Люксембургу, Казахстану, Туреччині, Об'єднаних Арабських Еміратів, Лівану, Гонконгу та Китаю. З україніки в репертуарі Аріни Домські, крім «Щедрика» М. Леонтовича, ще «Молитва за Україну» М. Лисенка – урочистий музичний твір, відомий також під назвою «Боже великий, єдиний, нам Україну храни», або «Духовний Гімн України».

А зараз вона опрацювала і зробила надзвичайно чудовим концертним номером відому колискову пісню «Ой ходить сон біля вікон». Мамина колискова пісня ніжним звуком шелестить над колискою немовляти. Звучала вона, звичайно, і над колискою Аріни. 13 січня цього року на каналі ютуб слухачі мали можливість прослухати пісню та подивитись відео «Сон» у виконанні Аріни Домські. Зворушливий україномовний трек «Сон» увійде до нового альбому співачки «Gloria».

«...Сьогодні легендарна пісня отримає нове життя у моєму виконанні. Я сподіваюся, що вона знайде відгук у слухачів і під неї засинять не одне покоління українських дітей», – зазначила співачка. 29 000 переглядів пісні за два тижні на каналі підтвердили її успіх.

Щиро вдячні за те, що ця музика не забута і набула нового подиху.

Слухаш її твори – і серце завмирає. Яка краса, який голос, яка велич, яке виконання! Неймовірно чудовий, натхненний спів!

Ми вельми вдячні співачці, що шедеври світового оперного мистецтва робить доступними для слухачів і разом з тим несе у світ неповторну красу українського мелосу.

Словами оперної співачки хочеться закінчити статтю: «... На своїх концертах я запрошую глядача поринути у дивовижний світ мистецтва, який створюється за допомогою сучасних технологій – проєкцій, світла, звуку, екранів, реквізиту, артистів та, звичайно ж, музики. Для мене концерт вдався, якщо допоміг змінитися хоча б одному глядачеві. Шоу – це життя, роздум. Звичайно, глядач приходив на концерт і для того, щоб розважитися, відпочити від рутини, набратися вражень, але ще щоб краще зрозуміти себе і свій шлях, отримати імпульс до розвитку, натхнення для нових справ. Якщо щось зупинилося у вашому бізнесі, спробуйте сходити на концерт. Іноді таке перемикаєння з робочої хвилі на святкову, вихід із звичного світу на якийсь зовсім інший, буває корисним і наштовхує на нові ідеї».

Гран-прі «Фаворити успіху» в номінації «Прорив року» (2008), титули «Пані Успішність» і «Пані Амур», міжнародна премія за Opera Show – Dubai «DIAFA Awards» (2018), фото на обкладинках журналів – заслуги співачки, за якими життя Аріни, зосереджена й наполеглива праця, виступи перед аудиторією.

Щиро зичу Аріні Домські міцного здоров'я, великого щастя, творчої наснаги, щедрих врожаїв на співочій ниві, достатку і завжди гарного настрою.

Марія ПОРОХ,
членкиня Клубу інтелігенції
ім. І. Пеліпейка
та РО «Просвіта»,
м. Косів.

▲ Старинське водоймище.

Посуха в Словаччині

Словаччину у літні місяці накрила посуха. Вона була настільки сильною, що ріки, озера почали висихати. Під час тривалої посухи висохла річка Бодва на півдні Східної Словаччини. Лише останніми днями річка знову наповнилася водою після сильних дощів.

Багато європейських країн, у тому числі Словаччина, переживають надзвичайно сухе і тепле літо. У деяких містах і селах тижнями не було дощу, і ситуація була більш ніж критичною. Через посуху виникають проблеми з постачанням питної води, через посуху також почало вимирати життя в річках.

Посуха охопила до 99% території Словаччини, тому дощі в суботу і неділю, 30 і 31 липня, в багатьох місцях принесли порятунк.

Незважаючи на ці опади,

зменшення кількості опадів у багатьох місцях залишається дуже значним. За останні 90 днів дефіцит опадів найбільший у Шведларі – 168 мм, Банській Бистриці – 158 мм, Телгарті – 155 мм, Меджилабірцях – 153 мм та Ореховій – 153 мм. У Бардєві, Пряшеві та Спиських Влахах також спостерігається дефіцит опадів близько – 145 мм.

Найкритичніша ситуація з водопостачанням в Пряшівському окрузі склалася в селі Тугріна. Про це інформувало Східнословачке товариство водного господарства (Východoslovenská vodárenská spoločnosť). Окрім Тугріни, критична ситуація є також у селах Жегня, Лесічек і Мірковці.

В Гуменному не реєструють істотних змін у постачанні води у зв'язку з посухою. Проте виникли проблеми з постачанням води на Лабірщині, а саме у селах Вільшинків, Вирава і Светлиці. Певні проблеми з постачанням води були у Юсковій Волі (округ Воронів н/Т). Несприятливою є також ситуація у водопостачанні в Германовцях – Бистрому, де настало зменшення рівня води з підземних джерел.

На Бардівщині ситуацію вважають стабілізованою. Подібною є ситуація і на Свидничині.

Проте в колах спеціалістів все частіше говорять про те, що Кошицям і Пряшеву потрібне нове водосховище питної води. Води із Старинського водоймища недостатньо для Східної Словаччини.

Про це говорять пересохлі ріки, зниження рівня ґрунтових вод, поглиблення колодязів та заборона поливу городів із загального водопроводу. Спеціалісти сходяться на думці, що колись плановане будівництво водоймища у Тихому Потоці в Сабинівському окрузі вже не приходиться до уваги. Питання місця побудови нового водоймища питної води залишається поки відкритим.

Ми прочитали...

Словацька преса уважно простежує події, які відбуваються в Україні на тлі розв'язаної Росією війни. Особливо прискіпливо стежить за сепаратизмом, який би міг виникнути в такій нестабільній ситуації у найзахіднішій області України – на Закарпатті. Прикладом може послужити інтерв'ю Яни Отривої, опублікованому в газеті Korzár від 16.7.2022 р. Її співрозмовником є український журналіст із Ужгорода Петро Гойс. Ось його відповідь:

Sú tu aktívne nejaké separatistické sily?

– Boli tu Rusíni, ich organizácie dostávali veľkú podporu z Ruska. Ušli do Prahy, viac rusínskych aktivistov momentálne ušlo do Moskvy, dostávali finančnú podporu z Ruska, aby destabilizovali oficiálnu vládu Ukrajiny na Zakarpatsku. Kto nestihol ujsť, chytili ho. Neboli to etnickí Rusíni, ale politickí. Z Moskvy dostávali informácie a inštrukcie, čo majú robiť. V Zakarpatsku nemali podporu, tu fungujú oficiálne rusínske organizácie, ktorým vláda dáva peniaze na rozvoj kultúry, spievajú, tancujú, vydávajú knihy a podobne. Mali sme trochu problém aj s Maďarmi, ale prvý človek zo Zakarpatska, ktorý zahynul vo vojne v roku 2014, bol zakarpatský Maďar. Maďari bojujú za Ukrajinu.

Korzár, 16.7.2022, str. 7.

Примітка: Болячкою багатьох публікацій про русинство на теренах Словаччини є те, що в житті карпатських українців не розпізнають три національно-культурні напрямки, які тут існували поруч себе від початку ХХ століття – український, російський і народовецький. На тлі народовецького з частковим поєднанням російського постав в Словаччині сучасний русинський, який набрав явно антиукраїнський характер і не бачить в цих трьох напрямках одне національне ціле, навпаки, протиставляє один одному. Це не йде на користь прогресу, навпаки, веде до руйнації і загибелі національної меншини як такої.

-р-

-р-

ПОДЯКА

Дякую всім, хто привітав мене з 80-річчям.
М. Ілюк

В Кошицях (вул. Главна, 11) до ваших послуг

Zdravotnícke potreby

Gabriela Hajtášová M-SHOP

NOVE ŽYTĽA

Vydáva Zväz Rusínov-Ukrajincov SR, IČO 00 177 725. Ročník 72. Šéfredaktor Miroslav Iljuk. Adresa redakcie: Janka Borodáča 5, 081 08 Prešov. Tel. 051/7733 707, e-mail: novezytta@nextra.sk. Náklad: 500 ks. Ročné predplatné 10,40 € Štvrťročné predplatné 2,60 € Objednávky na predplatné prijíma každá pošta a doručovateľ Slovenskej pošty, alebo e-mail: predplatne@slposta.sk. Objednávky do zahraničia vybavuje: Slovenská pošta, a.s., Stredisko predplatného tlače, Uzbecká 4, P. O. Box 164, 820 14 Bratislava 214, e-mail: zahranična.tlaca@slposta.sk. Počítačová sada NITTECH s.r.o., Prešov, Tlačí Grafotlač, Prešov. Ev. číslo EV 3301/09. Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín.

НОВЕ ЖИТТЯ

Видає Союз русинів-українців СР.
Рік видання 72. Головний редактор Мiroslav Iljuk. Адреса редакції та адміністрації: 081 08 Пряшів, Янка Бородача, 5. Телефон 051/7733 707, e-mail: novezytta@nextra.sk. Рукописи і фотографії повертаються на просьбу автора. Редакція залишає за собою право скорочувати статті. Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди і не обов'язково збігаються з поглядами редакції.